

Hemşirelik Mesleğinde Dijital Okuryazarlık: Kayseri İli Örneği

Digital Literacy in the Nursing Profession: The Case of Kayseri Province

Mustafa ERBİR *

Makale Geliş Tarihi / Received :15.09.2021
Makale Kabul Tarihi / Accepted :30.11.2021

ÖZET

Bu araştırma sağlık kurumlarında çalışan hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılaşma durumunun tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma örneklemini Kayseri ilinde kamu, üniversite veya özel hastanelerde çalışan toplam 330 hemşireden oluşmaktadır. Katılımcılar basit tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak çevrimiçi anket formu kullanılmıştır. Toplanan veriler SPSS 22 programı ile analiz edilmiştir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Analiz sürecinde hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyinin cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim düzeyi, gelir seviyesi, çalışma statüsü, mesleki kıdem yılı ve idari görev değişkenlerine göre farklılaşma durumları incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyi, cinsiyete göre, gelir seviyesine göre, çalışma statüsüne göre ve idari görev değişkenlerine göre anlamlı derecede bir farklılık göstermemektedir. Buna karşın 18-40 yaş arası hemşirelerin 40 yaş üstü hemşirelere oranla, bekâr hemşirelerin evli hemşirelere oranla, lisansüstü eğitim alan hemşirelerin diğer mezuniyet derecelerine sahip olanlara oranla ve kıdem yılı 10 ve daha az olan hemşirelerin 10 yıldan uzun bir mesleki kıdeme sahip olanlara oranla daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip oldukları bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kavramlar: *Dijitalleşme, Dijital Okuryazarlık, Sağlık Çalışanları, Hemşireler*

ABSTRACT

This research was carried out to determine the differentiation status of the digital literacy levels of nurses working in health institutions according to some variables. The research sample consists of a total of 330 nurses working in public, university and private hospitals in Kayseri. Participants were selected by simple random sampling method. An online questionnaire was used as a data collection tool in the research. The collected data were analyzed with the SPSS 22 program. Descriptive survey model was used in the research. In the analysis process, the differentiation status of nurses' digital literacy level according to gender, age, marital status, education level, income level, working status, professional experience and administrative duty variables was examined. According to the findings obtained as a result of the research, the digital literacy level of nurses does not show a significant difference according to gender, income level, working status and administrative duty variables. On the other hand, nurses between the ages of 18-40 compared to nurses over 40, single nurses compared to married nurses, nurses with post-graduate education compared to those with other graduation degrees, and nurses with 10 or less professional experience compared to those with more than 10 years of professional experience are found to have a high level of digital literacy.

Keywords: *Digitalization, Digital Literacy, Health Employees, Nurses*

* Öğr. Gör. Dr., Kayseri Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, mus.erbir@gmail.com, **ORCID No:** 0000-0002-6887-1561

GİRİŞ

Yönetim bilimi, özellikle endüstri devriminden sonra işletmeler için önemi daha da artan bir kavramdır. Literatürde klasik yönetim anlayışıyla başlayan süreç modern sonrası yönetim anlayışına kadar uzanmaktadır (Booth ve Rowlinson, 2006). Aslında yönetim anlayışı işletmelerin içinde buldukları döneme, teknolojik veya sosyal gelişmelere paralel olarak değişime uğramaktadır (Erbir, 2020). Teknolojideki gelişim yönetim tarzlarını değiştirmekle birlikte çalışanların iş yapış şekillerinde de bazı değişikliklere sebep olmaktadır. Bundan 20 yıl öncesine kadar teknolojinin insanlara sunduğu fırsatlar günümüze göre oldukça sınırlı iken (Ersöz ve Özmen, 2020) günümüzde teknolojik gelişmenin hız kazanması ile artan dijitalleşme süreçleri, iş hayatında büyük değişimlere sebep olmuştur. Tüm sektörlerde olduğu gibi sağlık kurumlarında çalışan kişiler için de dijitalleşme kavramı kendisine önemli bir yer edinmiştir. Çünkü küresel sağlık sektörü günümüzde hızlı bir dijital dönüşüm içerisindedir (Eden vd., 2019). Bundan dolayı dijitalleşme, küresel rekabette ayakta kalabilmenin ve sağlık alanında yüksek verimle iş yapabilmeyen gereklerinden biri haline gelmiştir.

Dijitalleşme süreçlerine hâkim olabilmenin en önemli şartlarından biri dijital okuryazarlık kavramıdır. Dijital dönüşüm ile beraber hasta kayıtlarının, gözlem sonuçlarının vb. dijital ortamlara kaydedilmesi (Akalin ve Veranyurt, 2020) dijital okuryazarlığın mesleki bir gereklilik olduğunu göstermektedir. Bundan dolayı sağlık sektöründe önemli bir yer tutan hemşirelik mesleğine sahip kişilerin dijital okuryazarlık düzeyinin yüksek olmasının daha etkin sağlık hizmeti sunmaları bakımından büyük önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu araştırma betimsel bir tarama olduğundan, araştırmada hemşirelik mesleğini icra edenlerin mevcut dijital okuryazarlık düzeyini ortaya koymak ve dijital okuryazarlık düzeyinin hangi değişkenlere göre farklılık gösterdiğini tespit etmek amaçlanmaktadır. Literatür incelendiğinde farklı meslek gruplarına yönelik çok sayıda “dijital okuryazarlık” ile ilgili çalışmaya rastlanmıştır. Ancak hemşirelik mesleğini icra eden kişilerin dijital okuryazarlık düzeylerine yönelik betimsel bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Araştırma kapsamında kavramsal çerçeve başlığında, dijitalleşme ve dijital okuryazarlık kavramları incelenmiştir. Araştırma yöntemi başlığında, araştırma ile ilgili metodolojik bilgiler verilmiş, güvenilirlik ve normal dağılım analizi yapılmıştır. Araştırma bulguları kısmında, hemşirelik mesleğini icra eden katılımcılardan toplanan veriler analiz edilerek bazı değişkenlere göre dijital okuryazarlık düzeyinin farklılaşma durumu ortaya konulmuştur. Sonuç kısmında ise araştırma sonuçları ile ilgili farklılaşmaların olası nedenleri değerlendirilerek önerilerde bulunulmuştur.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın esas konusu dijital okuryazarlıktır. “Dijital okuryazarlık” kavramı “dijitalleşme” ile doğrudan ilişkili bir kavramdır. Bu yüzden kavramsal çerçeve bölümü “dijitalleşme” ve “dijital okuryazarlık” olarak iki başlık halinde ele alınmaktadır.

1.1. Dijitalleşme

Dijitalleşme, dar anlamda bilginin sayısallaştırılması olarak tanımlanmaktadır (Ersöz ve Özmen, 2020). Farklı bir tanımda dijitalleşme, iş ile ilgili bir modeli değiştirmek veya dönüştürmek

amacıyla yeni bir değer yaratabilecek fırsatlar oluşturmak için dijital teknoloji kullanımına başlamaktır (Gartner Inc, 2020). Bu tanıma göre dijitalleşmenin dijital kaynakların çokluğundan ziyade bu kaynakların etkin ve hedefe dönük kullanımının daha ön planda olduğu söylenebilir. Dijitalleşme, yaşama çok yönlü olarak müdahale etmektedir (Ersöz ve Özmen, 2020: 173). Nasiri vd. (2020)'ne göre dijitalleşme, bireylerin çevreyle iletişim yöntemlerini değiştirmiştir. Bilgisayar, tablet, akıllı telefon, giyilebilir cihazlar vb. aygıtların tamamı bilgiye ulaşma ve bilgiyi yayma şeklini değiştirmektedir.

Dijitalleşme ile ilgili gelişmeler ve insan hayatında dijitalleşmenin meydana getirdiği değişimler çoğu alanda olduğu gibi sağlık sektöründe de değişime sebep olmuştur. Yapay zekânın kullanım alanının genişlemesi veya sağlık hizmeti süreçlerinin yeniden yapılandırılmasıyla hizmet maliyetlerinin ve yönetsel maliyetlerin düşmesi (Akalin ve Veranyurt, 2020: 131) bu duruma örnek olarak verilebilir. Dijitalleşme sayesinde teşhis, tanı ve tedavi süreçleri de hızlanmaktadır.

Dijitalleşmenin sağlık alanında sağlayabileceği katkılardan bazıları ise şunlardır (Doğan, 2021; Herselmann, 2016):

- Bireyin sağlık durumunu kendisinin takip edebilmesi
- Giyilebilir sağlık teknolojilerinin kullanımı
- Teşhis ve tedavi süreçlerinde bağımsız sistemlerin kullanılması
- Sanal hastane kavramı sayesinde fiziksel mekânlarda meydana gelebilecek yoğunluğun önlenmesi.

Dijital sağlık hizmetlerinin yaygınlaşması sayesinde tedavi, muayene, raporlama vb. süreçler sanal ortamda yapılabileceğinden sağlık hizmeti sunan bireyler bu süreçlere uzaktan erişim sağlayabilirler (Hudes, 2017). Bu durumun özellikle günümüzde halen yoğun bir şekilde etkisi görülen Covid-19 pandemisi gibi salgın dönemlerinde sağlık hizmetlerinin daha etkin bir şekilde sürdürülebilmesini de sağlayabileceği düşünülmektedir.

1.2. Dijital Okuryazarlık

Dijital okuryazarlık kavramı, teknolojik gelişmeler neticesinde ortaya çıkan “dijital dünya” kavramı ile ön plana çıkmış (Onursoy, 2018: 990) ve yaşamın çoğu alanını etkisi altına almıştır. “Dijital okuryazarlık” kavramı, yoğun olarak farklı dijital teknolojilerden yararlanmak anlamına gelmektedir (Özerbaş ve Kuralbayeva, 2018: 16). Martin (2005)'e göre dijital okuryazarlık, çok sayıda davranış kalıbının beraber kullanımı ile meydana gelmektedir. Bu davranış kalıplarına, “dijital kaynakları sentezleme”, “yeni bilgiler oluşturma”, “kişilerle iletişim kurabilme”, “yapıcı davranışlarla bu süreci sosyal hayata yansıtabilme” gibi örnekler verilebilir. Eshet-Alkalai (2004: 93) ise dijital okuryazarlığı, bireylerin dijital bir ortamda ihtiyaç duyulan “bilişsel-motor, sosyolojik ve duygusal” becerilerini içeren bir kavram olarak tanımlamaktadır. Churchil vd. (2008)'ne göre dijital okuryazarlık kavramı, geleneksel okuryazarlık kavramına bir alternatif değil aksine ona katkı sağlayabilecek günümüz dünyasında sosyalleşme ve uyum için gerekli bir kavramdır.

Literatürde dijital okuryazarlık ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında özellikle son yıllarda araştırma sayısında artış olduğu görülmektedir (Öztürk ve Budak, 2019). Araştırmaların bazılarının

dijital okuryazarlık kavramının tanımı, alt boyutları ve dijital okuryazar kişide bulunması gereken özellikler ile ilgili olduğu görülmektedir (Eshet-Alkalai, 2004; Martin, 2005; Buckingham, 2008). Ulusal ölçekte yapılan araştırmalarda genellikle öğrencilerin, öğretmenlerin veya velilerin dijital okuryazarlık düzeylerini belirlemeye ve bazı değişkenlere göre incelemeye yönelik betimsel taramalar bulunmaktadır (Çetin, 2016; Onursoy, 2018). Bazı araştırmalar da dijital okuryazarlık kavramının ders kitaplarında ve eğitim müfredatlarında ne sıklıkta yer aldığına yöneliktir (Duran ve Özen, 2018). Sonuç olarak tüm bu araştırmalar, dijital okuryazarlık kavramının, gelişmekte ve değişmekte olan dünya düzeninde kişilerin uyum sağlaması gerektiği bir kavram olduğunu göstermektedir.

Dijitalleşmenin gelişmesiyle gündeme gelen konulardan biri de bireysel gizlilik ve mahremiyet konusunda problemlerin ortaya çıkabilmesidir. Dijital okuryazarlık, “bilgiyi birden çok formatta anlama ve kullanma yeteneği” (Gilster, 1997) olduğundan aslında dijital mahremiyet konusunda çıkabilecek problemlere önleyici tedbirler alma bakımından önemli bir rol üstlenmektedir. Bu durumda dijital okuryazarlık düzeyi yüksek olan kişilerin aynı zamanda dijital gizlilik konusunda da yeterli donanıma sahip olması beklenir.

2. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırma kapsamında hemşirelik mesleği mensuplarının dijital okuryazarlık düzeyleri ile ilgili betimsel bir tarama yapılmıştır. Araştırma içeriği hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyinin bazı demografik özellikler ve çalışma statüsüne göre anlamlı derecede bir farklılaşma olup olmadığını tespit etmek üzere tasarlanmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmış, örnekleme yöntemi olarak ise basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan “dijital okuryazarlık ölçeği” daha önce geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiş bir ölçektir. Bu araştırmada da ölçeğe ait güvenilirlik testi tekrar yapılmıştır. Veriler analiz edilirken SPSS 22 programı kullanılmış, elde edilen bulgular %95 güven aralığı ve %5 hata payına sahip olarak test edilmiştir. Araştırma betimsel tarama yöntemi kapsamında yapıldığı ve veriler normal dağılım sergilediği için iki değişken arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespit edilebilmesi için “bağımsız örneklem t testi”, ikiden fazla değişken arasındaki farklılaşmanın tespit edilebilmesi için de “tek yönlü anova testi” yapılmıştır.

Araştırma etik kurallar çerçevesinde yapılmış ve veriler çevrim içi gönüllülük esasına dayalı olarak toplanmıştır. Araştırmanın etik kurul onayı “Kayseri Üniversitesi Etik Kurulunun” 28.05.2021 tarih ve 34 numaralı kararı ile verilmiştir. Araştırmada kullanılan “dijital okuryazarlık ölçeğine” ait kullanım izni ise ölçeği Türkçeye uyarlayan yazardan (Hamutoğlu vd., 2017) alınmıştır.

2.1. Araştırma Hipotezleri

Araştırma kapsamında dijital okuryazarlık düzeyinin bazı değişkenlere göre farklılaşma durumu incelenmektedir. Bu kapsamda aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

H1: Hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir?

H2: Hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyleri yaşa göre farklılık göstermektedir?

H3: Hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyleri medeni duruma göre farklılık göstermektedir?

H4: Hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyleri öğrenim durumuna göre farklılık göstermektedir?

H5: Hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyleri gelir seviyesine göre farklılık göstermektedir?

H6: Hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyleri çalışma statüsüne göre farklılık göstermektedir?

H7: Hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyleri kıdem yılına göre farklılık göstermekte midir?

H8: Hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyleri idari görevi olup olmama durumuna göre farklılık göstermektedir?

2.2. Araştırmada Evren ve Örneklem

Araştırma evreni hemşirelik mesleğini icra eden kişilerden oluşmaktadır. Nicel araştırmalarda evrenden alınan örneklem sayesinde bir genelleme yapılabilmektedir. Örneklem alabilmek için belirlenen anakütle Kayseri ilinde hemşirelik mesleğine sahip kişilerdir. Kayseri ilinde kamu, üniversite ve özel sağlık kuruluşlarında yaklaşık 4.000 hemşire görev yapmaktadır. Ana kütlede örneklem seçerken kullanılan formül gereği $n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N-1)+t^2pq}$ (Yıldız vd., 2002) %95 güven aralığında anlamlı sonuçlar alabilmek için $n=351$ kişiye anket uygulamanın yeterli olduğu hesaplanmıştır. Araştırma kapsamında toplam 330 (%94) çalışana anket uygulanmıştır. Katılımcılara ait frekans analizi Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde (%)	Aylık Gelir (TL)	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	239	72,4	0-3000	73	22,1
Erkek	91	27,6	3001-5000	82	24,8
Yaş	Frekans	Yüzde (%)	5001-7000	142	43,0
18-30	162	49,1	7001 ve üstü	33	10,0
31-40	85	25,8	Statü	Frekans	Yüzde (%)
41-50	51	15,5	Kamu Hastanesi	168	50,9
51 ve üstü	32	9,7	Üniversite/Araştırma	73	22,1
Medeni Durum	Frekans	Yüzde (%)	Özel Hastane	89	27,0
Bekâr	158	47,9	Mesleki Kıdem	Frekans	Yüzde (%)
Evli	172	52,1	0-5 yıl	134	40,6
Öğrenim Düzeyi	Frekans	Yüzde (%)	6-10 yıl	101	30,6
Lise	77	23,3	11-20 yıl	68	20,6
Ön Lisans	43	13,0	21 yıl ve üstü	27	8,2
Lisans	183	55,5	İdari Görev	Frekans	Yüzde (%)
Lisansüstü	27	8,2	Yok	284	86,1
			Var	46	13,9
Toplam	320	100	Toplam	320	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların %72,4’ü kadın %27,6’sı ise erkektir. Bu farkın sebebinin hemşirelik mesleğinde daha çok kadınların istihdam edilmesi olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların yaş dağılımına bakıldığında ise daha çok 18-30 gurubundan kişilerin (%49,1) çalışmaya katılım gösterdiği, en az ise 51 yaş ve üstü grubundan katılım sağlandığı (%9,7) görülmektedir. Evli ve bekâr katılımcıların sayısı birbirine yakındır. Öğrenim düzeyi değişkenine

göre ise daha çok lisans derecesine sahip olan bireyler (%55,5) katılım sağlamıştır. Bu durum hemşirelik mesleğinde daha çok lisans mezunu kişilerin istihdam edilmesinden kaynaklanmaktadır. Araştırmaya katılan ve lisansüstü eğitim derecesine sahip olan hemşirelerin oranı da (%8,2) olarak belirlenmiştir.

Aylık gelir değişkenine göre sınıflama yapıldığında katılımcıların %43'ünün 5001-7000 TL aralığında gelire sahip olduğu görülmektedir. 7001 TL ve üstü aylık gelire sahip olanların ise oranı yalnızca %10 dur. Ayrıca katılımcıların %22,1'inin aylık geliri asgari ücret sınırındadır. Aynı işi yapan katılımcıların gelir açısından farklılık göstermelerinin sebebinin çalışma statüsünün farklı olmasından (Kamu veya Özel) kaynaklandığı düşünülmektedir. Araştırmaya katılan hemşirelerin yaklaşık yarısı (%50,9) bir kamu hastanesinde çalışmakta iken %22,1'i üniversite/araştırma hastanesinde ve %27'si de özel hastanede çalışmaktadır. Katılımcıların büyük bir oranı (%71,2) 10 yıl ve daha az sürelik bir mesleki kıdeme sahiptir. %8,2'si ise mesleğini 21 yıldan daha uzun bir süredir icra etmektedir. Araştırmaya katılan hemşirelerin yalnızca %13,9'unun çalıştığı kurumda bir idari görevi bulunmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Çevrimiçi olarak doldurulabilen anket toplam iki bölümden meydana gelmektedir. Anketin birinci bölümünde katılımcılara ait "kişisel bilgi formu", ikinci bölümde ise "dijital okuryazarlık ölçeği" bulunmaktadır.

- Dijital Okuryazarlık Ölçeği: Katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerine yönelik uygulanan ölçek Ng (2012) tarafından geliştirilmiş ve Hamutoğlu vd. (2017) tarafından Türkçeye uyarlaması yapılmıştır. Dijital okuryazarlık ölçeği toplam 17 soru ve tutum, teknik, bilişsel ve sosyal olmak üzere 4 faktörden oluşmaktadır. Ölçekte tersten puanlanan madde bulunmamaktadır.

2.4. Araştırmada Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırmada kullanılan ölçeğe Türkçeye uyarlama çalışması esnasında Hamutoğlu vd. (2017) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Yapılan Açıklayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda ölçek, tutum (soru 1,2,3,4,5,6,7), teknik (soru 8,9,10,11,12,13), bilişsel (soru 14,15) ve sosyal (soru 16,17) olmak üzere 4 faktöre ayrılmıştır. Ayrıca ölçeğe doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmış ve uyum indeks değerlerinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır (RMSEA=.071, GFI=.93, AGFI=.91, CFI=.98, NFI=.96, NNFI=.97 ve SRMR=.05). Ayrıca ölçeğin güvenilirlik düzeyi $\alpha=0,930$ olarak hesaplanmıştır.

Yapı geçerliliği ve güvenilirliği sağlanan ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılmaya uygun bir ölçek olduğu sonucuna varılarak bu araştırmada kullanılmıştır. Ayrıca bu araştırmada toplanan verilerin güvenilirliği cronbach alpha (α) değeri tekrar hesaplanarak test edilmiştir. Yapılan güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2. Güvenilirlik Analizi

Ölçek Adı	Madde Sayısı	Güvenilirlik Düzeyi (α)
Dijital Okuryazarlık	17	0,889
- Tutum	7	0,792
- Teknik	6	0,719
- Bilişsel	2	0,736
- Sosyal	2	0,680

Tablo 3 incelendiğinde dijital okuryazarlık ölçeğinin ve ölçeğin alt faktörlerinin yeterli güvenilirlik düzeyine sahip olduğu ($\alpha > 0,6$) görülmektedir.

2.5. Normal Dağılım Analizi

Yapı geçerliliği sağlanan ve güvenilirlik düzeyi yeterli olan veriler kullanılarak kurulan araştırma hipotezlerinin sınanabilmesi için doğru yöntemin kullanılması gerekmektedir. Bunun için toplanan verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığı test edilmelidir. Katılımcı sayısı 50'nin üzerinde olduğu için normal dağılım analizlerinden “Kolmogov-Smirnov Testi” yapılmıştır. Tablo 3’de normal dağılım analizinin sonuçları verilmektedir.

Tablo 3. Normal Dağılım Analizi

	İstatistik	Serbestlik Derecesi	Anlamlılık
Dijital Okuryazarlık ölçeği	0,113	330	0,000

Yapılan analiz sonucunda anlamlılık değerinin ($p < 0,05$; $p = 0,00$) olduğu görülmektedir. Ancak yalnızca “p” değerine bakılarak karar vermeden, betimsel istatistik değerlerin de incelenmesi ile daha sağlıklı karar verilebilir. Bu gerekçe ile elde edilen normallik testi betimsel istatistik değerleri Tablo 4’de verilmektedir.

Tablo 4. Betimsel İstatistik Değerleri

Dijital Okuryazarlık Ölçeği	İstatistik	Std. Hata
Ortalama	4,0205	0,3211
95% Güven Aralığı	Alt sınır	3,9573
	Üst Sınır	4,0837
5% Hata Aralığı	4,0544	
Medyan	4,1200	
Varyans	0,340	
Standart Sapma	0,58333	
Çarpıklık	-0,757	0,134
Basıklık	-0,075	0,268

Tablo 4’e göre normallik testi betimsel istatistikleri basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1 ve -1 arasında bulunması (basıklığın -0,075; 0,268 çarpıklığın ise -0,757; 0,268) sebebiyle (Tabachnick ve Fidell, 2001), verilerin normal dağılım sergilediği söylenebilir. Dolayısıyla araştırma hipotezlerinin sınanabilmesi amacıyla parametrik testler kullanılmalıdır.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma kapsamında toplanan veriler normal dağılım sergiledikleri için kurulan hipotezlerin sınanabilmesi amacıyla yapılan analizlerde parametrik test yöntemleri kullanılmaktadır. Bu doğrultuda iki değişken arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirleyebilmek için “bağımsız örneklem t testi”, ikiden fazla değişken arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirleyebilmek için “tek yönlü anova testi” yapılmıştır. Buna ek olarak farklılaşmanın hangi grup ya da gruplarda olduğunu belirlebilmesi için “Post-Hoc” testlerinden “Tukey” testi kullanılmıştır.

Tablo 5’de dijital okuryazarlık ölçeğinin alt faktörlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumu “bağımsız örneklem t testi” ile analiz edilmiştir.

Tablo 5. Dijital Okuryazarlık Düzeyinin Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{x}	σ	t	p
Tutum	Kadın	239	3,92	0,668	1,579	0,116
	Erkek	91	3,78	0,709		
Teknik	Kadın	239	4,12	0,606	1,360	0,176
	Erkek	91	4,02	0,657		
Bilişsel	Kadın	239	4,03	0,748	0,434	0,665
	Erkek	91	3,98	0,912		
Sosyal	Kadın	239	4,29	0,740	1,532	0,128
	Erkek	91	4,14	0,790		

Tablo 5’e göre dijital okuryazarlık ölçeği alt faktörlerine verilen puanların ortalamaları hemşirelerin cinsiyetine göre %95 güven aralığında anlamlı derecede bir farklılık göstermemektedir. Yani hemşirelik mesleğine sahip olan kadın ve erkekler arasında dijital okuryazarlık düzeyi birbirine yakın bir puan ortalamasına sahiptir. Başka bir ifadeyle hemşirelik mesleğinde cinsiyet değişkeni kişinin daha yüksek veya düşük düzeyde bir dijital okuryazarlığa sahip olması konusunda bir rol oynamamaktadır. Çünkü ölçeğin tüm alt faktörlerinde anlamlılık değeri $p>0,05$ olarak hesaplanmıştır.

Katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyi alt faktörlerinin yaş gruplarına göre farklılaşma durumu Tablo 6’da “tek yönlü anova testi” ile analiz edilmiş ve hangi gruplar arasında farklılaşmanın olduğuna “Tukey” testi ile bakılmıştır.

Yapılan analiz sonucunda “tutum” faktörüne göre hemşirelerin yaş grupları arasında bir farklılaşma görülmezken ($p=0,107$; $p>0,05$) “teknik ($p=0,026$; $p<0,05$), bilişsel ($p=0,006$; $p<0,05$) ve sosyal ($p=0,001$; $p<0,05$)” alt faktörlerinde 18-40 yaş arası grupta bulunanların puan ortalamaları 41 yaş ve üzerinde bulunan yaş gruplarına göre %95 güven aralığında anlamlı derecede daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. Yani hemşirelik mesleğini icra eden kişilerden 40 yaş ve daha genç olanların dijital okuryazarlık düzeyleri 40 yaş üzerinde bulunanlara göre daha yüksektir. Bu sonuca göre yaş ile dijital okuryazarlık düzeyi arasında negatif bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

Tablo 6. Dijital Okuryazarlık Düzeyinin Yaşa Göre Farklılaşma Durumu

Alt Boyutlar	Yaş Grubu	n	\bar{x}	σ	F	p	Fark
Tutum	18-30 yaş (1)	162	3,90	0,709	2,051	0,107	-
	31-40 yaş (2)	85	3,98	0,678			
	41-50 yaş (3)	51	3,70	0,596			
	51 ve üstü (4)	32	3,81	0,642			
Teknik	18-30 yaş (1)	162	4,14	0,609	3,141	0,026*	1,2-3,4
	31-40 yaş (2)	85	4,15	0,622			
	41-50 yaş (3)	51	3,85	0,702			
	51 ve üstü (4)	32	4,01	0,464			
Bilişsel	18-30 yaş (1)	162	4,11	0,698	4,186	0,006*	1,2-3,4
	31-40 yaş (2)	85	4,11	0,825			
	41-50 yaş (3)	51	3,74	0,907			
	51 ve üstü (4)	32	3,78	0,879			
Sosyal	18-30 yaş (1)	162	4,36	0,594	5,995	0,001*	1,2-3,4
	31-40 yaş (2)	85	4,32	0,754			
	41-50 yaş (3)	51	3,91	0,936			
	51 ve üstü (4)	32	4,04	0,978			

Dijital okuryazarlık ölçeğinin alt faktörlerinin medeni durum değişkenine göre farklılaşma durumu “bağımsız örneklem t testi” ile analiz edilmiştir.

Tablo 7. Dijital Okuryazarlık Düzeyinin Medeni Duruma Göre Farklılaşma Durumu

Alt Boyutlar	Medeni D.	n	\bar{x}	σ	t	p
Tutum	Bekâr	158	3,91	0,711	0,833	0,405
	Evli	172	3,85	0,653		
Teknik	Bekâr	158	4,14	0,613	1,168	0,244
	Evli	172	4,06	0,629		
Bilişsel	Bekâr	158	4,11	0,702	2,021	0,044*
	Evli	172	3,93	0,867		
Sosyal	Bekâr	158	4,39	0,579	3,272	0,001*
	Evli	172	4,11	0,870		

Tablo 7 incelendiğinde bekâr ve evli hemşireler arasında “tutum ($p=0,405$; $p>0,05$) ve teknik ($p=0,244$; $p>0,05$)” alt faktörlerinde anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır. Buna karşın “bilişsel ($p=0,044$; $p<0,05$) ve sosyal ($p=0,001$; $p<0,05$)” alt faktörlerinde ise bekâr hemşirelerin evli hemşirelerden %95 güven aralığında anlamlı derecede daha yüksek bir puan ortalamasına sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Başka bir ifadeyle bekâr hemşireler evli hemşirelere göre tüm alt faktörlerde daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahipken bu fark bilişsel ve sosyal alt faktörlerinde istatistiki olarak anlamlı bir seviyededir. Bekâr hemşirelerin evli hemşirelerden daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip olması Tablo 6’da elde edilen sonucu da destekler niteliktedir. Çünkü daha düşük bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip olan 40 yaş ve üzerindeki hemşirelerin medeni durumlarının yüksek oranda evli olduğu düşünülmektedir.

Katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyi alt faktörlerinin öğrenim düzeyine göre farklılaşma durumu “tek yönlü anova testi” ile analiz edilmiş ve hangi gruplar arasında farklılaşmanın olduğuna “Tukey” testi ile bakılmıştır.

Tablo 8'e bakıldığında hemşirelerde dijital okuryazarlık düzeyinin öğrenim düzeyi değişkenine göre "tutum ($p=0,130$; $p>0,05$), teknik ($p=0,075$; $p>0,05$) ve bilişsel ($p=0,071$; $p>0,05$) alt boyutlarında anlamlı derecede bir farklılaşma göstermediği görülmektedir. Ancak "sosyal ($p=0,040$; $p<0,05$)" alt boyutunda lisansüstü derecesine sahip hemşirelerin lise ve ön lisans derecesine sahip olan hemşirelere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bir puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle lisansüstü eğitim derecesine sahip olan hemşireler diğer öğrenim düzeylerine sahip olan meslektaşlarına göre daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahiptir ve bu farklılık "sosyal" alt faktöründe istatistiki olarak anlamlıdır. Lisansüstü eğitim alan bireylerin daha çok araştırma odaklı eğitimler alması onları dijital platformlara yönlendirmektedir. Dolayısıyla daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip olmaları beklenen bir durumdur.

Tablo 8. Dijital Okuryazarlık Düzeyinin Öğrenim Düzeyine Göre Farklılaşma Durumu

Alt Boyutlar	Öğrenim Düzeyi	n	\bar{x}	σ	F	p	Fark
Tutum	Lise (1)	77	3,72	0,621	1,897	0,130	-
	Ön Lisans (2)	43	3,91	0,687			
	Lisans (3)	183	3,92	0,715			
	Lisansüstü (4)	27	4,00	0,554			
Teknik	Lise (1)	77	4,00	0,646	2,323	0,075	-
	Ön Lisans (2)	43	4,05	0,710			
	Lisans (3)	183	4,11	0,612			
	Lisansüstü (4)	27	4,35	0,359			
Bilişsel	Lise (1)	77	3,84	1,042	2,366	0,071	-
	Ön Lisans (2)	43	3,98	0,882			
	Lisans (3)	183	4,07	0,667			
	Lisansüstü (4)	27	4,25	0,543			
Sosyal	Lise (1)	77	4,04	0,943	2,795	0,040*	1,2-4
	Ön Lisans (2)	43	4,24	0,797			
	Lisans (3)	183	4,32	0,658			
	Lisansüstü (4)	27	4,37	0,629			

Katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyi alt faktörlerinin gelir seviyesine göre farklılaşma durumu "tek yönlü anova testi" ile analiz edilmiştir.

Tablo 9. Dijital Okuryazarlık Düzeyinin Gelir Seviyesine Göre Farklılaşma Durumu

Alt Boyutlar	Gelir Seviyesi TL	n	\bar{x}	σ	F	p	Fark
Tutum	0-3000 (1)	73	3,86	0,665	0,403	0,751	-
	3001-5000 (2)	82	3,82	0,707			
	5001-7000 (3)	142	3,92	0,684			
	7001 ve üstü (4)	33	3,92	0,657			
Teknik	0-3000 (1)	73	4,06	0,600	1,242	0,294	-
	3001-5000 (2)	82	4,00	0,686			
	5001-7000 (3)	142	4,16	0,618			
	7001 ve üstü (4)	33	4,13	0,488			
Bilişsel	0-3000 (1)	73	4,15	0,860	1,712	0,164	-
	3001-5000 (2)	82	3,87	0,768			
	5001-7000 (3)	142	4,01	0,799			
	7001 ve üstü (4)	33	4,12	0,661			
Sosyal	0-3000 (1)	73	4,18	0,792	1,576	0,195	-
	3001-5000 (2)	82	4,14	0,794			
	5001-7000 (3)	142	4,32	0,753			
	7001 ve üstü (4)	33	4,37	0,530			

Tablo 9’da hemşirelerde dijital okuryazarlık düzeyinin gelir seviyesi değişkenine göre “tutum ($p=0,403$; $p>0,05$), teknik ($p=0,294$; $p>0,05$), bilişsel ($p=0,164$; $p>0,05$) ve sosyal ($p=0,195$; $p>0,05$)” alt boyutlarında anlamlı derecede bir farklılaşma göstermediği görülmektedir. Yani farklı gelir gruplarında mesleğini icra eden hemşirelerin birbirine yakın düzeyde bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip olduğu veya gelir düzeyindeki farklılaşmanın hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyi konusunda bir rol oynamadığı söylenebilir.

Katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyi alt faktörlerinin çalışma statüsüne göre farklılaşma durumu “tek yönlü anova testi” ile analiz edilmiştir.

Tablo 10. Dijital Okuryazarlık Düzeyinin Çalışma Statüsüne Göre Farklılaşma Durumu

Alt Boyutlar	Çalışma Statüsü	n	\bar{x}	σ	F	p	Fark
Tutum	Kamu (1)	168	3,92	0,667	0,722	0,486	-
	Üniv/Araştırma (2)	73	3,86	0,726			
	Özel (3)	89	3,82	0,674			
Teknik	Kamu (1)	168	4,11	0,647	1,249	0,288	-
	Üniv/Araştırma (2)	73	4,16	0,548			
	Özel (3)	89	4,01	0,627			
Bilişsel	Kamu (1)	168	4,02	0,727	0,016	0,984	-
	Üniv/Araştırma (2)	73	4,02	0,788			
	Özel (3)	89	4,01	0,926			
Sosyal	Kamu (1)	168	4,30	0,683	2,543	0,080	-
	Üniv/Araştırma (2)	73	4,32	0,822			
	Özel (3)	89	4,10	0,815			

Tablo 10’a bakıldığında hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyinin çalışma statüsü değişkenine göre “tutum ($p=0,486$; $p>0,05$), teknik ($p=0,288$; $p>0,05$), bilişsel ($p=0,984$; $p>0,05$) ve sosyal ($p=0,080$; $p>0,05$)” alt boyutlarında anlamlı derecede bir farklılaşma göstermediği görülmektedir. Yani farklı statülerde mesleğini icra eden hemşirelerin birbirine yakın bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip olduğu veya çalışma statüsündeki farklılaşmanın hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyi konusunda bir farklılaşmaya yol açmadığı görülmektedir.

Katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyi alt faktörlerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaşma durumu “tek yönlü anova testi” ile analiz edilmiş ve hangi gruplar arasında farklılaşmanın olduğuna “Tukey” testi ile bakılmıştır.

Tablo 11’e bakıldığında hemşirelerde dijital okuryazarlık düzeyinin mesleki kıdem değişkenine göre “tutum ($p=0,391$; $p>0,05$) ve teknik ($p=0,070$; $p>0,05$)” alt boyutlarında anlamlı derecede bir farklılaşma göstermediği görülmektedir. Buna karşın “bilişsel ($p=0,020$; $p<0,05$)” alt boyutunda 0-5 yıl arasında mesleki kıdeme sahip olan kişiler 11-20 yıl arası mesleki kıdeme sahip olan kişilere göre anlamlı derecede daha yüksek bir puan ortalamasına sahiptir. Buna ek olarak “sosyal ($p=0,002$; $p<0,05$)” alt boyutunda ise 10 yıl ve daha az sürelik mesleki kıdeme sahip kişilerin 11-20 yıl arası bir mesleki kıdeme sahip kişilere göre anlamlı derecede daha yüksek bir puan ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle mesleki kıdemi 10 yılı geçmeyen hemşirelerin daha uzun süre mesleki kıdeme sahip olan hemşirelere göre daha yüksek düzeyde bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip olduğu ve bu farklılığın “sosyal” alt faktöründe istatistiki olarak %95 güven aralığında anlamlı düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 11. Dijital Okuryazarlık Düzeyinin Mesleki Kıdeme Göre Farklılaşma Durumu

Alt Boyutlar	Mesleki Kıdem	n	\bar{x}	σ	F	p	Fark
Tutum	0-5 yıl (1)	134	3,92	0,714	1,004	0,391	-
	6-10 yıl (2)	101	3,93	0,691			
	11-20 yıl (3)	68	3,77	0,592			
	21 yıl ve üstü (4)	27	3,80	0,686			
Teknik	0-5 yıl (1)	134	4,14	0,626	2,374	0,070	-
	6-10 yıl (2)	101	4,15	0,600			
	11-20 yıl (3)	68	3,92	0,667			
	21 yıl ve üstü (4)	27	4,11	0,497			
Bilişsel	0-5 yıl (1)	134	4,10	0,651	3,322	0,020*	1-3
	6-10 yıl (2)	101	3,86	0,832			
	11-20 yıl (3)	68	3,70	0,897			
	21 yıl ve üstü (4)	27	4,02	0,932			
Sosyal	0-5 yıl (1)	134	4,38	0,548	5,236	0,002*	1,2-3
	6-10 yıl (2)	101	4,31	0,776			
	11-20 yıl (3)	68	3,98	0,880			
	21 yıl ve üstü (4)	27	4,05	1,022			

Katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyi alt faktörlerinin idari görev değişkenine göre farklılaşma durumu “bağımsız örneklem t testi” ile analiz edilmiştir.

Tablo 12. Dijital Okuryazarlık Düzeyinin İdari Görev Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu

Alt Boyutlar	İdari Görev	n	\bar{x}	σ	t	p
Tutum	Yok	284	3,88	0,699	0,112	0,911
	Var	46	3,89	0,569		
Teknik	Yok	284	4,08	0,646	0,884	0,379
	Var	46	4,15	0,443		
Bilişsel	Yok	284	4,02	0,809	0,089	0,922
	Var	46	4,03	0,718		
Sosyal	Yok	284	4,24	0,775	0,560	0,577
	Var	46	4,30	0,627		

Tablo 12’ye bakıldığında hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeyinin idari görev değişkenine göre “tutum (p=0,911; p>0,05), teknik (p=0,379; p>0,05), bilişsel (p=0,922; p>0,05) ve sosyal (p=0,577; p>0,05)” alt boyutlarında anlamlı derecede bir farklılaşma göstermediği görülmektedir. Dolayısıyla hemşirelik mesleğini icra eden kişiler arasında idari görevin olması veya olmaması dijital okuryazarlık düzeyi bakımından bir farklılaşmaya yol açmamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlık hizmetleri, tüm dünyada ekonomik sistem içerisinde kendisine yer bulan önemli bir sektördür. Ülkeler sağlık hizmetleri için bütçelerinden mümkün olduğu kadar yüksek oranda paylar ayırmaktadır. Çünkü sağlık ikamesi olmayan bir değerdir. Bundan dolayı sağlık hizmetini sunan çalışanların bireysel olarak teknolojik gelişmelere ayak uydurabilen ve kendisini sürekli yenileyebilen bir yapıda olması beklenir.

Bu çalışmada sağlık hizmetleri açısından çok büyük bir değer taşıyan ve nicelik olarak sağlık çalışanları arasında en yüksek orana sahip olan hemşirelik meslek mensuplarının dijital

okuryazarlık düzeylerine yönelik betimsel bir tarama yapılmıştır. Araştırmada katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, gelir seviyesi, çalışma statüsü, mesleki kıdem ve idari görev değişkenlerine göre dijital okuryazarlık düzeylerinin farklılaşma gösterip göstermediği ele alınmıştır.

Araştırmada ilk olarak hemşirelerin dijital okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Analiz sonucuna göre, hemşirelerde dijital okuryazarlık düzeyinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Her ne kadar kadınların dijital okuryazarlık puanları erkeklere göre tüm alt faktörlerde daha yüksek olsa da bu fark istatistiki olarak anlamlı değildir. Literatür incelendiğinde bu araştırmada elde edilen sonuçlara benzer sonuçlarla karşılaşılmaktadır (Aslan ve Zhu, 2017; Maden vd., 2018). Buna karşın Alhazza ve Lucking (2017) çalışmalarında kadınların erkeklerden daha iyi birer dijital okuryazar olduğu, Yontar (2019) ise erkeklerin kadınlardan daha iyi birer dijital okuryazar olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır. Dijital okuryazarlık düzeyinin cinsiyete göre farklılık göstermemesi bir sağlık kuruluşu bakımından olumlu bir durumdur. Çünkü teknolojik gelişmeler ve işyerindeki işleyişler cinsiyet ayırmadan tüm çalışanların dijitalleşme konusunda yeterli olmasını gerektirmektedir.

Araştırmada ikinci olarak dijital okuryazarlık düzeyinin yaş değişkenine göre farklılaşma durumu incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda, 40 yaş ve daha altındaki kişilerin dijital okuryazarlık düzeyinin 40 yaş üzerinelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlar literatürle de uyusmaktadır (Akkoyunlu, 2002; Carrington ve Robinson, 2009; Marsch vd., 2017; Karakuş Yılmaz, 2020; Aksoy vd., 2021). Yeni neslin teknoloji ile daha fazla meşgul olması, uzaktan eğitim ve çalışmanın yaygınlaşması, internet ve dijital gereçlerin ekonomik açıdan her kesim tarafından ulaşılabilir olması ve dijital dünyada gençlere hitap eden daha fazla çeşitlilik olmasından dolayı yaş ile dijital okuryazarlık arasında negatif bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

Araştırmada üçüncü olarak katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyleri medeni durum değişkenine göre ele alınmaktadır. Yapılan analiz sonucunda bekâr bireylerin evli olanlara göre daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Bu araştırmada bulunan sonuçlar literatürde bulunan diğer çalışmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir (Yeşildağ, 2018; Ağaç, 2020). İnsanların evli olma oranlarının yaş ile doğru orantılı olduğu düşünüldüğünde, aslında bu sonuç, araştırmanın ikinci hipotezini de dolaylı olarak doğrulamaktadır.

Araştırmanın dördüncü olarak öğrenim düzeyine göre katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerindeki farklılaşmalar analiz edilmiştir. Sonuç olarak lisans ve lisansüstü derecelerine sahip olan katılımcıların diğer gruplara göre daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip oldukları bulunmuştur. Bu sonuç literatürde bulunan diğer bazı araştırma sonuçları ile örtüşmektedir (Hague ve Payton, 2010; Acar, 2015; Aksoy vd., 2021). Bu durumda eğitim seviyesi ile dijital okuryazarlık düzeyi arasında doğrusal bir orantının olduğu söylenebilir.

Katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerinin gelir seviyesine göre farklılaşma durumu araştırmanın beşinci hipotezi kapsamında ele alınmıştır. Sonuç olarak katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerinin üst gelir grubunda daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu, ancak bu farkın istatistiki olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Literatüre bakıldığında farklı çalışmalarda farklı sonuçlarla karşılaşılmaktadır. Acar (2015) ve Yeşildağ (2018) çalışmalarında dijital okuryazarlık düzeyinin gelir seviyesine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmış fakat Yaman

(2019)'ın çalışması bu çalışmanın sonuçları ile uyumludur. Günümüzde teknolojik ürünlere ulaşma oranının geçmişe göre daha yüksek olması ve düşük gelir grubuna hitap eden çok sayıda dijital ürün bulunması göz önüne alındığında bu araştırmanın sonuçlarının desteklendiği söylenebilir.

Araştırmanın altıncı hipotezinde katılımcıların çalışma statülerine göre dijital okuryazarlık düzeyindeki farklılaşma analiz edilmiştir. Sonuç olarak katılımcıların dijital okuryazarlık düzeylerinin çalışma statüsüne göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Sağlık uygulamalarındaki dijitalleşme düzeyinin ülke genelinde standart olarak uygulanmasından dolayı belirli seviyedeki dijital okuryazarlık çalışma statüsü farklı olsa da tüm meslek elemanları için bir gerekliliktir. Bu yüzden çalışma statüsüne göre dijital okuryazarlık düzeyinin değişim göstermemesi beklenen bir sonuçtur.

Araştırmanın yedinci hipotezi kapsamında dijital okuryazarlık düzeyinin kişilerin kıdem yılına göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Analiz sonucunda kıdem yılı 10 yıl ve daha düşük olan katılımcıların 10 yıldan fazla kıdeme sahip olan katılımcılara oranla daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç literatürde yer alan diğer araştırma sonuçlarıyla da örtüşmektedir (Öçal, 2017; Arslan, 2019; Aksoy vd., 2021). Bu sonuç araştırmanın ikinci hipotezini de doğrulamaktadır. Katılımcıların kıdem yılının genelde yaş ile doğru orantılı olduğu düşünüldüğünde, kıdem yılı düşük olan kişilerin daha yüksek bir dijital okuryazarlık düzeyine sahip olması beklenmektedir.

Araştırmanın sekizinci ve son hipotezi kapsamında dijital okuryazarlık düzeyinin katılımcının idari göreve sahip olma durumuna göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir. Sonuç olarak, idari görevi olan veya olmayan katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Bu sonuç, idari pozisyonda olan veya olmayan tüm katılımcıların dijital okuryazarlık seviyelerinin birbirine yakın olduğunu göstermektedir. Teknolojik gelişim ve dijitalleşme oranının yüksek olduğu (Davutoğlu, 2021a, Davutoğlu, 2021b), dijitalleşme ile ilgili eğitimlere ve dijital ürünlere ulaşmanın zor olmadığı günümüzde idari görevi olan veya olmayan katılımcılar arasında bir fark olmaması beklenen bir sonuçtur.

Araştırma sonuçları bütüncül olarak değerlendirildiğinde, dijital okuryazarlık düzeyinin bazı demografik özelliklere göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Mesleki kıdemi daha düşük olan katılımcılar, bekâr olan katılımcılar, lisansüstü eğitim alan ve daha genç olan katılımcıların dijital okuryazarlık düzeyine ait puanları daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. Ancak cinsiyet, gelir durum veya idari görev gibi bazı değişkenler kapsamında kişiler arasında bir farklılaşma bulunmamaktadır.

Dijitalleşmenin hayatın tüm alanlarına girdiği çağımızda hemşirelik mesleğini icra eden tüm bireylerin dijital okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması beklenmektedir, aksi halde tıbbi ve teknolojik gelişmelere uyum sağlama konusunda problemler yaşama riski kaçınılmazdır. Bu yüzden özellikle mesleki kıdemi 10 yıl ve yaşı 40 üzerinde olan hemşirelere dijital okuryazarlık konusunda hizmet içi eğitimlerin verilmesi tavsiye edilmektedir. Ayrıca hemşireler kendi alanlarında lisansüstü eğitime yönlendirilerek dijital okuryazarlık konusundaki farkındalıklarının artırılması tavsiye edilmektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak daha sonra yapılacak olan araştırmalarda sağlık sektöründe faaliyet gösteren diğer meslek grupları (hekim, diyetisyen, psikolog, eczacı vb.) örneğinde dijital okuryazarlık düzeyine yönelik araştırmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, Ç. (2015), “Anne ve Babaların İlkokul Ortaokul Lise Öğrencisi Çocukları ile Kendilerinin Dijital Okuryazarlıklarına İlişkin Görüşleri”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Ağaç, S. (2020), “Dijital Okuryazarlığın Finansal Okuryazarlık Üzerine Etkisi: Batı Akdeniz Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akalın, B, Veranyurt, Ü. (2020), “Sağlıkta Dijitalleşme ve Yapay Zekâ”, SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi, 2(2), s.128-137.
- Akkoyunlu, B. (2002), “Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, s.1-8.
- Aksoy, N. C., Karabay, E. ve Aksoy, E. (2021), “Sınıf Öğretmenlerinin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi”. Selçuk İletişim, 14(2), s.859-894.
- Alhazza, T. C., ve Lucking, R. (2017), “An Examination of Preservice Teachers’ View of Multiliteracies: Habits”, Reading Improvement, 54(1), s.32-43.
- Arslan, S. (2019), “İlkokullarda ve Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü.
- Aslan, A. ve Zhu, C. (2017), “Investigating variables predicting Turkish pre-service teachers’ integration of ICT into”, British Journal of Educational Technology, 48(2), s. 552-570.
- Booth, C. ve Rowlinson M., (2006), “Management and Organizational History: Prospects”, Management & Organizational History, 1(1), s.5-30.
- Buckingham, D. (2008), “Defining Digital Literacy—What Do Young People Need to Know About Digital Media? Digital Literacies: Concepts”, Policies and Practices. 30(1), s.73-91.
- Carrington, V. (2009), Robinson, M. (Eds.). “Digital Literacies: Social Learning And Classroom Practices”, London: SAGE Publications.
- Churchill, N., Ping, L.Ç., Oakley, G. ve Churchill, D. (2008), “Digital Storytelling and Digital Literacy Learning”. International Conference on Information Communication Technologies in Education, Island.
- Çetin, O. (2016), “Pedagojik Formasyon Programı ile Lisans Eğitimi Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi”, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 18(2), s.658-685.
- Davutoğlu, N. A. (2021a), “Tekno Yönetim Yapısı ve Altyapısını Oluşturan Gizli Güçler”, Journal of Social and Humanities Sciences Research, 8(68), s.841-853.
- Davutoğlu, N. (2021b), “Sanayi 4.0 ve Yönetim Paradoksu”, Management and Political Sciences Review, 3(1), 53-67.
- Doğan, S. (2021), “Dünyada ve Türkiye’de Belgelendirilmiş Dijital Hastaneler Üzerine Bir Araştırma”, Journal of Social and Humanities Sciences Research, 8(71), s.1588-1597.
- Duran, E. ve Ertan Özen, N.(2018), “Türkçe Derslerinde Dijital Okuryazarlık”, Türkiye Eğitim Dergisi, 3(2), s.31-46.
- Eden, R., Burton-Jones, A. ve Donovan, R. (2019), “Testing the Links from Fit to Effective Use to Impact: A Digital Hospital Case”. 40th International Conference on Information Systems, s.1-9.

- Erbir, M. (2020), Sağlık Kurumları Çalışanlarının Kurumsal Sosyal Sorumluluk algıları ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarının İç Girişimcilik Düzeylerine Etkisi, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ersöz, B. ve Özmen, M. (2020), “Dijitalleşme ve Bilişim Teknolojilerinin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri”, AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi, 11(42), s.170-179.
- Ersöz, H. Y. (2007), Türkiye’de Kurumsal Sosyal Sorumluluk Anlayışının Gelişiminde Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşları, İstanbul: İTO Yayınları, No. 36.
- Eshet-Alkalai, Y. ve Hamburger, Y.A. (2004), “Experiments in Digital Literacy, Cyberpsychology & Behavior”, Mary Ann Liebert, Inc 7(4), s.421-429.
- Eshet-Alkalai, Y. (2004), “Digital Literacy: a Conceptual Framework for Survival Skills in the Digital Era”, Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 13(1), s.93-106.
- Gartner Inc. (2020), Digitalization. (Erişim:18.08.2021), <https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/digitalization>.
- Gilster, P. (1997), “Digital literacy”. New York: John Wiley & Sons.
- Hague, C. ve Payton, S.(2010), “Digital Literacy Across the Curriculum”, Futurelab.
- Hamutoğlu, N. B., Canan Güngören, Ö., Kaya Uyanık, G. ve Gür Erdoğan, D. (2017), “Dijital Okuryazarlık Ölçeği: Türkçe ’ye Uyarlama Çalışması”. Ege Eğitim Dergisi, 18 (1), s.408-429.
- Herselman, M., Botha, A., Toivanen, H., Myllyoja, J., Fogwill, T. ve Alberts, R. (2016), A “Digital Health Innovation Ecosystem for South Africa”, Paper Presented at the IST-Africa Week Conference.
- Hudes, M. K. (2017), “Fostering Innovation in Digital Health A New Ecosystem”, Paper Presented at the Microelectronics Symposium, Pan Pacific.
- Karakuş Yılmaz, T. (2020), “Dijital Haklar ve Sorumluluk”. T. Karakuş Yılmaz içinde, Dijital Okuryazarlık: Araçlar, Metodolojiler, Uygulamalar ve Öneriler (s. 159). Ankara: Nobel.
- Maden, S., Banaz, E. ve Maden, A. (2018), “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dijital Ortamlardaki Yazma Alışkanlıkları”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 7(1), s.103-112.
- Marsh, J., Hannon, P., Lewis, M. ve Ritchie, L. (2017), “Young Children’s Initiation Into Family Literacy Practices in The Digital Age”, Journal of Early Childhood Research, 15(1), s.47-60.
- Martin, A. (2005), “Digeulit A European Framework for Digital Literacy: A Progress Report”, Journal of e Literacy (Work in Progress), 2(1), s.130-136.
- Nasiri, M., Ukko, J., Saunila, M. ve Rantala, T. (2020), “Managing the Digital Supply Chain: The Role of Smart Technologies”, Technovation.
- Ng, W. (2012), “Can We Teach Digital Natives Digital Literacy?” Computers & Education, 59, s.1065-1078.
- Onursoy, S. (2018), “Üniversite Gençliğinin Dijital Okuryazarlık Düzeyleri: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 6(2), s.989-1014.
- Öçal, F. N. (2017), İlkokul Öğretmenleri ve Velilerin Kendileri ile Velilerin Çocuklarına İlişkin Dijital Okuryazarlık Yeterlilik Algıları, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özerbaş, M. A. ve Kuralbayeva, A. (2018), “Türkiye ve Kazakistan Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi”, MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi. 5(1), s.16-25.

- Öztürk, Y. ve Budak, Y. (2019), “Öğretmen Adaylarının Kendilerine Yönelik Dijital Okuryazarlık Değerlendirmelerinin İncelenmesi”, Kesit Akademi Dergisi, 21, s.156-172.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L.S. (2001), “Using Multivariate Statistics” (Fourth Edition), Boston: Ally and Bacon.
- Yeşildağ, M. (2018), “Yetişkin Bireylerde Dijital Okuryazarlık ve Sağlık Okuryazarlığı Arasındaki İlişki: Konya Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldız, N., Akbulut, Ö. ve Bircan, H. (2002), “İstatistiğe Giriş”, Aktif yayınevi, üçüncü baskı, Erzurum.
- Yontar, A. (2019), “Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlık Düzeyleri”, Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(4), s.815-824.